

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อำนาจนิติบัญญัติถือเป็นหนึ่งในอำนาจอธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญยิ่งและเป็นพื้นฐานของอำนาจอื่นๆ เช่น อำนาจบริหาร หรือแม้แต่อำนาจตุลาการ โดยเฉพาะในชั้นการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาสั่งฟ้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการเมืองที่มิได้มีการเลือกตั้งฝ่ายบริหารโดยตรง แต่เป็นการเลือกมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร หรือสามารถรวบรวมกับพรรคการเมืองอื่นจนได้เสียงข้างมากสามารถที่จะจัดตั้งรัฐบาลเป็นฝ่ายบริหารได้ ดังนั้น ในเรื่องของที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองโดยตรง เพราะหากฝ่ายนิติบัญญัติไม่ได้มีที่มาจากการเป็นผู้แทนของปวงชน หรือมีที่มาโดยมิชอบ เช่น กรณีที่มาจากการเลือกตั้ง หากได้รับเลือกตั้งโดยการซื้อเสียง หรือการฉ้อฉลด้วยวิธีการต่างๆ อันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรือกรณีที่มาจากการแต่งตั้ง หากเป็นการแต่งตั้งโดยมิได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถและการเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ อย่างหลากหลาย และมีความเหมาะสม แต่แต่งตั้งเฉพาะกลุ่มของตนเองโดยมุ่งหวังเพียงการรักษาและการสืบทอดอำนาจฝ่ายตน ก็จะมีผลต่อการใช้อำนาจหน้าที่ทั้งในส่วนของนิติบัญญัติและบริหารที่อาจจะมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติในภาพรวม และบางกรณีอาจมีการใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ รวมตลอดทั้งมีผลอย่างยิ่งต่อความเชื่อมั่นในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญในอดีต

๒. เพื่อศึกษาถึงที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการพัฒนาของเมืองไทย

๓. เสนอแนะถึงที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาการเมืองไทยในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การศึกษาวิจัยนี้จะศึกษาถึงที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติอันประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยเน้นศึกษาเฉพาะที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นหลัก โดยอาจมีการศึกษาเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนพุทธศักราช ๒๕๔๐ บ้างในบางกรณีเพื่อความเข้าใจที่มากขึ้น

๒. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรณีของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา หรือประเทศเยอรมันบ้างตามความเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์จากแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง และข้อคิดเห็นของนักวิชาการ บนพื้นฐานของบทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อมูล สถิติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความชัดเจนในตัวเองและสามารถที่จะอธิบายถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องค้นหาหรืออ้างอิงแหล่งข้อมูลอื่น ขณะที่ข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ที่มีการรวบรวมไว้เพื่อการสืบค้นและวิเคราะห์ผลอยู่แล้ว

๒. แหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จะมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง, เอกสารบันทึกเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เอกสารวิชาการในส่วนที่เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง และข้อมูล สถิติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้รับทราบถึงความเหมือน ความแตกต่างและเหตุผลในการบัญญัติถึงที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๔ และรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒. ได้รับทราบถึงความสำคัญเกี่ยวกับที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองไทย

๓. สามารถนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่มาและบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อการทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและเพื่อพัฒนาการเมืองไทยในอนาคต